

Hyrdebrev fra biskopperne i de nordiske lande

om helligholdelse af søndagen

Indledning

Sine dominico non possumus! Uden denne gave fra Herren, uden Herrens dag kan vi ikke leve. Således svarede i året 304 nogle kristne fra Abitene i vore dages Tunesien, da de var blevet pågrebet ved søndagens forbudte eukaristifejring og ført for en dommer (pave Benedikt XVI, i en prædiken i Skt. Stefanskatedralen i Wien den 9. september 2007).

Helligholdelse af søndagen er et af de vigtigste kendetegn ved det kristne liv. Lige siden Urkirkens dage har søndagen været den dag i ugen, hvor de kristne samles for i fællesskab at fejre Eukaristien, og hvor man afholder sig fra tungere arbejde og hengiver sig til hvile.

Behovet for hvile

Efter hårdt legemligt og åndeligt arbejde har mennesket brug for hvile. Arbejde og hvile veksler mellem hinanden. I vore dage har de kortere arbejdstider og den moderne teknik på mange måder gjort arbejdslivet mere enkelt, ligesom det har forøget omfanget af den fritid, man har til rådighed i ugens løb. Men øget fritid og moderne teknik gør også undertiden mennesker rastløse, for samtidig med at arbejdsbetingelserne er forbedrede, vokser presset om at øge og forbedre produktionen ofte.

Søndagens sakrale karakter

Søndagens sakrale karakter bør imidlertid ligge netop os katolske kristne på sinde, eftersom væsentlige elementer af vor tro er forbundet hermed. Den kristne søndag – dagen på hvilken Kristus opstod fra de døde, og dagen da han sendte os sin hellige Ånd - har sin oprindelse i den jødiske sabbat. Om søndagen gør vi os disse frelsesmysterier bevidst og fejrer dem.

Søndagen som opstandelsens dag

Ved sin Søns menneskevordelse har Gud vist os sin kærlighed. I sit jordiske liv har Jesus vist os et forbillede på denne kærlighed indtil døden. I sin person har han bragt os Gud nær, og ved sin lydighed indtil døden på korset har han vist os Guds sandhed. I saligprisningerne (Matt 5,3-12) har han lovet de svage og menneskeligt set mislykkede en fremtid. Han har opfordret til ophævelse af den onde cirkel, således at det ikke længere hedder ”øje for øje og tand for tand” (Matt 5,38-42), og i sidste ende har han kaldet os til at udøve en radikal næstekærlighed og følge ham (jf. Mark 8,34-38).

”... er Kristus ikke opstået, er vor prædiken tom, og jeres tro er også tom” (1 Kor 15,14). Med disse ord siger den hellige Paulus os, at enhver handling i Kristi navn og hele troens liv er uden mening uden Herrens opstandelse. Samtidig er Kristi opstandelse tegnet på hans herredømme også over vort liv.

Søndagen som Eukaristiens dag

Korset og opstandelsen åbenbarer Guds godhed og hans grænseløse kærlighed til os. Når vi fejrer Eukaristien, bliver denne unikke og ugentagelige begivenhed gjort nærværende for os. I dette

sakramente møder vi den levende Kristus, som er opstået om søndagen, den første dag i ugen. Når vi tager del i søndagens Eukaristi, inddrager Kristus os i sin frelsergerning.

De kristne fra Abitene kunne ikke leve uden søndagen og dermed uden søndagens eukaristifejring. Betragter også vi søndagens Eukaristi som en stor gave og som en troens fest? Desværre bliver Eukaristiens og dermed søndagens betydning ikke altid erkendt af alle. I sig selv er dette ikke noget nyt. Allerede tidligt formulerede Kirken derfor denne Guds indbydelse som et bud: ”På søndage og på påbudte festdage er de troende forpligtet til at tage del i messen” (CIC can. 1247).

Hvordan kan en indbydelse ende med at blive et bud? Hvordan kan vor tro overhovedet være levende og spontan, hvis det er nødvendigt at sætte regler for den ved hjælp af bud? Eftersom troen er en gave fra Gud og et tegn på hans kærlighed, må vor tro være et frit svar på denne kærlighed. Under budets form vil Kirken gøre os opmærksom på, at der her er tale om noget vigtigt og vitalt. Det er i vore hjerter, at vi giver Gud vort ”ja”. Dér taler Gud til os, og dér lader han os mærke sit nærvær.

Gud taler imidlertid ikke kun til os i vore hjerter, han møder os først og fremmest i sit ord og skænker os sine gaver ved sakramenterne. Guds ord kan ganske vist læses, når man er alene; men der er også brug for Kirkens højtidelige forkyndelse og officielle udlægning, således som det sker ved Ordets Gudstjeneste i messen. Sakramenterne – og først og fremmest Eukaristien – er tegn, som gør menigheden modtagelig og velfunderet i troen. Kristi nærvær og offer i Eukaristien er nødvendig for at styrke vort åndelige liv, så disse tegn på kærlighed kan vi ikke give afkald på. Derfor må vi indfinde os dér, hvor Kristus på denne måde gør sig tilgængelig; det vil sige i fejringen af Eukaristien, først og fremmest om søndagen, når hele menigheden er forsamlet.

Søndagen som Kirkens dag

Den enkeltes lytten til Guds ord i messen og modtagelsen af Kristi Legeme og Blod er en stor personlig gave. Imidlertid står vi som troende ikke alene og må ikke stå alene. Det er gennem Kirken, at vi er kommet til troen, og er blevet indlemmet i et fællesskab. Når vi bekender os som tilhørende en Kirke, må vi demonstrere fællesskabet ved at vise os dér, hvor dette i særlig grad er synligt og konkret, nemlig ved søndagens fejring af Eukaristien.

Som kristne - og i vore lande især som katolske kristne – står vi ofte alene. Derfor må vi befæste vor tro ved vore brødre og søstres tilstedeværelse, således at vi ved vor deltagelse kan være med til at indgyde dem mod. Især for unge mennesker er det vigtigt ikke at stå alene med sin tro.

Udfordringer for deltagelsen i søndagens gudstjeneste

Så nødvendig vor deltagelse i søndagens eukaristifejring er, står den i vore lande ofte over for store udfordringer: Store afstande, manglende transportmuligheder, mangel på præster, de forhåndenværende præsters store arbejdsbyrde med at tilbyde en gudstjeneste hver eneste søndag i alle sogne, forskellige forhold i familierne - som for eksempel den omstændighed, at forældre undertiden tilhører forskellige konfessioner eller mangler religiøs praksis, noget som for mange gør det vanskeligt eller uaktuelt at deltage i søndagens messe.

Der er anliggender – som for eksempel arbejde, man ikke kan fritages for, sygdom eller alderdomssvækkelse - som må anses for at være gyldige undskyldninger for ikke at deltage i søndagens gudstjeneste. Ønsket om, hvis det er muligt at deltage i søndagsmessen og søge Guds nærhed, bør imidlertid altid være til stede. Når dette ønske - af de nævnte årsager – ikke kan opfyldes, må man imidlertid forsøge andre muligheder. Når der ikke er søndagsmesse i ens eget

sogn, må man - afhængigt af mulighederne - opsøge et nabosogn eller deltage i en ordets gudstjeneste. Især for ældre og syge kan en TV- eller radiotransmitteret eukaristifejring være en meningsfuld erstatning. Når deltagelsen i søndagens Eukaristi ikke er mulig, bør man ved hjælp af Bibel eller messebog afholde en andagtsstund for på den måde at være åndeligt forenet med menigheden, der fejrer Eukaristien.

Slutning

Helligholdelse af søndagen er en uomgængelig del af vor katolske identitet. Derfor må alle gøre alt, hvad der er muligt, for at denne dags sakrale karakter kan komme til udtryk; eksempelvis ved at man afholder sig fra unødvendigt arbejde, men først og fremmest ved at man søger Gud i Eukaristien; og lader dette sig ikke gøre, må man på andre måder vende sig til Gud. Som katolikker har vi brug for søndagen for at kunne nærme vor tro og derved aflægge vidnesbyrd. Med vort forsvar for søndagen som hvile- og festdag styrker vi ikke kun det indre kirkelige liv. Holder vi søndagen hellig, viser vi vore medmennesker, hvorledes den tiltrængte fritid meningsfyldt kan udformes og udnyttes som en tid med fysisk og åndelig hvile.

Troen på den opstandne Herre er grundpillen i vort kristne liv. Søndagen og dens eukaristifejring uddyber denne tro og bringer den til udfoldelse indenfor rammerne af det liturgiske fællesskab - dér hvor vi i særlig grad bør føle os som Kirke. Derfor opfordrer vi alle vore troende til igen at fejre søndagen som en nådens og en frelsens tid (jf. 2 Kor 6,2) og til at forstå dens helligholdelse som en bekræftelse af troen og som anledning til en forstærket indsats for udbredelsen af det glade budskab i verden.

Hilsen og velsignelse

Jeres biskopper i de nordiske lande,

+**Anders Arborelius** OCD, biskop af Stockholm

+**Czeslaw Kozon**, biskop af København

+**Bernt Eidsvig** Can. Reg., biskop af Oslo, administrator af Trondheim

+**Peter Bürcher**, biskop af Reykjavik

+**Teemu Sippo** SCJ, biskop af Helsingfors

+**Berislav Grgic**, biskopsprælat af Tromsø

+**Gerhard Schwenzer** SS.CC., biskop emeritus af Oslo

Tallinn på festen for den hellige Matthæus, 21. september 2009

*Oversat fra tysk
af Hans Thulstrup*